

Column

Partij van de Werkelijkheid

Door **Tom Eijsbouts**

Redacteur S&D

Volgens sommige denkers leven wij in verschillende werelden tegelijk die los van elkaar bestaan. Die theorie is niet helemaal uit de lucht gegrepen, want ze klopt met een ervaring die iedereen weleens heeft. Ik had de ervaring in ieder geval op 17 juli vorig jaar toen de MH17 uit de lucht werd geschoten. De vredige, perfect geregelde en welvarende wereld van het internationale vliegtoerisme kreeg een tik van de tien kilometer lager gelegen wereld van oorlogsgeweld, chaos en miserie. Een extreem geval: hoe ver kunnen werelden uit elkaar liggen? Dat die werelden los van elkaar bestaan, bleek een illusie. De schok was juist dat ze, hoe verschillend en hoe geïsoleerd ook, zo op elkaar konden botsen.

We leven in vele werelden. Maar onze werkelijkheid ontstaat voor een groot deel juist uit contacten tussen verschillende werelden. De economische wetenschap leert dat we voor welvaart en ontwikkeling afhankelijk zijn van die contacten die wederzijdse meerwaarde kunnen bieden. In niet-economische verhoudingen is die meerwaarde er ook, al is ze minder eenvoudig te zien en te vinden. Maar voordeel is er altijd, mits de werelden niet krampachtig van elkaar geïsoleerd worden gedacht, zoals bleek in het extreme geval van de MH17. Dan is er alleen een ontzaglijke dreun.

Alle asielzoekers buiten onze grenzen af te vangen betreft de VVD het standpunt dat je werelden van elkaar kunt en moet scheiden. Dat standpunt is niet realistisch, maar dat is niet het ergste. Zelf dacht ik eerst dat het bedoeld was als een voorzetje naar de benarde coalitiepartner, die zich daartegenover goed zou kunnen profileren. Maar nu geloof ik

eerder dat het dient om de eigen achterban zich te laten wentelen in de illusie dat men de werkelijkheid 'in de regio' kan opvangen. Dat is aantrekkelijk en verleidelijk voor de kiezers, maar onverantwoordelijk. Verantwoordelijke politici betrekken mensen zo nodig tegen hun wil bij de werkelijkheid om die tot een gedeelde werkelijkheid te maken. Je kunt de kiezers jarenlang vrijwaren van de noodzaak om te beseffen in welke werkelijkheid ze leven, en dat kan zelfs electoraal goed uitwerken, maar uiteindelijk zet het die kiezers alleen op steeds grotere achterstand.

Mij dunkt dat de Nederlandse kiezers, afgezien van de Griekse, op het ogenblik Europees gezien het verst van de werkelijkheid af staan. De Grieken worden er zeer binnenkort met de haren bijgesleept, als Tsipras hun ten slotte de waarheid moet vertellen. Overigens heb ik er zelf nog steeds vertrouwen in dat het hem lukt. Dan blijven wij als laatste over.

Welke is de meest realistische bevolking in de EU op dit moment? De Duitse natuurlijk, en niet als gevolg van haar welvaart, maar van het verantwoordelijke optreden van haar politieke leiders.

De PvdA is een van de weinige overgebleven volkspartijen die het als deel van hun roeping hebben uiteenlopende werelden met elkaar te verbinden. Het is een volkspartij waarvoor 'het volk' niet een nationale, homogene groep is die haar verleden en haar heden koestert, zoals het volk van de VVD, maar een op de toekomst gerichte samenleving die uit meerdere werelden bestaat, zowel binnen als buiten ons land, en die midden in de volle werkelijkheid staat.

Dat is een veel lastiger roeping, maar wel een die op den duur meer te bieden heeft en die het verdient met meer eenvoud en overtuiging te worden uitgedragen dan soms gebeurt. Partij van de Werkelijkheid.